

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Ir-Dar”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Oberegagro” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ir-Dar” cu privire la încasarea datoriei, despăgubirii, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2rac-38/23
PIGD 2-20125625-01-2rac-07022023)

Examinarea superficială a cauzei, fără a verifica dacă acceptarea sumei în numerar constituie de fapt modificarea condițiilor contractuale privind modalitatea de achitare a mărfii livrate.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. G. Grozav
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca

09 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Ir-Dar”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 09 octombrie 2020, ÎCS „Oberegagro” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Ir-Dar”, prin care a solicitat încasarea sumei de 109 418,53 lei cu titlu de datorie, a sumei de 78 234,24 lei cu titlu de penalitate, a sumei de 27 354,63 lei cu titlu de despăgubire și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată societatea reclamantă a invocat că în data de 20 aprilie 2018, între ÎCS „Oberegagro” SRL în calitate de vânzător și SRL „Ir-Dar” în calitate de cumpărător, a fost semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. 27-MAG/LD a mărfii.

3. Conform pct. 2.5.2 al contractului de vânzare-cumpărare din 20 aprilie 2018 cumpărătorul și-a asumat obligația de a achita vânzătorului costul mărfii în termen de 25 zile calendaristice din momentul livrării mărfii.

4. ÎCS „Oberegagro” SRL a menționat că și-a onorat obligațiunile contractuale, fapt confirmat prin facturile fiscale: Seria și nr. AAF 9995012 din 05 martie 2019; AAF 9995278 din 28 martie 2019; AAF 9995299 din 01 aprilie 2019; AAF 9995594 din 24 aprilie 2019; AAF 99956609 din 23 aprilie 2019; AAF 9995805 din 25 aprilie 2019; AAG 3446608 din 13 mai 2019; AAG 3446652 din 15 mai 2019; AAG 3446655 din 15 mai 2019; AAG 3446680 din 22 mai 2019; AAG 3447050 din 23 mai 2019; AAG3447162 din 30 mai 2019; AAG 7418411 din 10 iunie 2019; AAG 7418416 din 10 iunie 2019; AAG 7418800 din 20 iunie 2019; AAG 7418801 din 21 iunie 2019; AAG 9722597 din 22 iulie 2019; AAG 9722683 din 08 august 2019 și AAG 9723110 din 09 august 2019, precum și anexele la contract, în sumă totală de 126 968,50 lei.

5. Totodată a indicat, că SRL „Ir-Dar” nu și-a executat integral obligațiunea asumată, fapt confirmat prin actul de verificare a decontărilor reciproce, prin care se confirmă că datoria restantă constituie suma de 109 418,53 lei.

6. Astfel, societatea reclamantă a menționat, că conform pct. 5.2 al contractului, în cazul în care cumpărătorul nu achită în termen datoria acumulată, acesta va achita vânzătorului o despăgubire în mărime de 25% din suma datorată și o penalitate în mărime de 0,5% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere. Astfel, despăgubirea datorată constituie suma de 27

354,63 lei, iar penalitatea pentru fiecare zi de întârziere constituie suma de 78 234,24 lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 15 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de ÎCS „Oberegagro” SRL, s-a încasat de la SRL „Ir-Dar” în beneficiul ÎCS „Oberegagro” SRL datoria formată în baza contractului de vânzare - cumpărare nr. 27-MAG/LD din 20 aprilie 2018 și a facturilor fiscale în sumă de 109 418,53 lei, penalitatea contractuală în sumă de 78 234,24 lei și taxa de stat în sumă de 5 629,58 lei; în rest s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată. (f.d. 148, 153-160, vol. I)

8. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen la 22 februarie 2022, de către SRL „Ir-Dar”. (f.d.151, vol. I)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către SRL „Ir-Dar”, s-a menținut hotărârea din 15 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 202, 203-213, vol. I)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

10. Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs SRL „Ir-Dar”, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan-Vodă. (f.d. 4-8, vol. II)

11.În motivarea recursului SRL „Ir-Dar” a indicat, că instanțele de judecată au admis încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, dar a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea în partea ce ține de competența teritorială.

12.Societatea recurentă a menționat că instanțele de judecată și-au argumentat poziția în baza contractului contractul de vânzare-cumpărare nr.27-MAG/ID din 20 aprilie 2018, deși s-a constatat că acesta a fost încheiat numai pentru perioada anului 2018 și a fost executat integral.

13.Mai mult, deși, instanțele de judecată au reținut prevederile contractului de vânzare-cumpărare, nu au examinat și prevederile referitor la achitate precum și modalitatea de intervenție a societății intimat în cazul în care societatea recurentă nu ar fi respectat condițiile contractuale, ori în facturile fiscale datoria contractuală nu era în creștere și din care motiv

continua eliberarea mărfii dacă pentru marfa precedentă era presupusa datorie.

14. SRL „Ir-Dar” a susținut, că plata pentru marfa primită era transmisă căraușului, care la rândul său vărsa mijloacele bănești primite în casieria ÎCS „Oberegagro” SRL, argument care nicidecum nu a fost motivat de către instanțele de judecată ierarhic inferioare.

15. Mai mult, societatea recurentă a evidențiat că în cadrul ședințelor de judecată s-a constatat cu certitudine, că marfa era transportată la sediul recurentului de către căraușul intimatului. Recurentul nu s-a prezentat la sediul intimatului pentru a prelua bunuri, ori intimatul nu a prezentat nici o probă în acest sens. La insistența recurentului, intimatul a fost nevoit să prezinte o parte din probe, prin care se constată cu certitudine și incontestabil că căraușul intimatului aducea marfa la comanda telefonică și încasa banii în numerar, un contract în acest sens nu a fost încheiat. Astfel, la dosar sunt anexate o parte din copiile documentelor de vărsare a mijloacelor bănești în casieria intimatului de către căraușul intimatului Vasile Glodea. Din motive necunoscute, instanța de fond a refuzat să-l audieze ca martor pe dosar, iar instanțele judecătorești nu au reacționat în nici un fel la aceste argumente.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

16. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

17. Art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

18. Art. 431 din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

19. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a

deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

20. Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

21. Art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

22. Art. 1048, alin. (3) din Codul civil prevede că:

„Dacă obligația se recunoaște pe baza unei decontări sau compensări, nu mai este necesară respectarea formei.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

23. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut de art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține că decizia contestată a fost pronunțată la data de 03 noiembrie 2022, expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice la 09 ianuarie 2023. (f.d.217, vol.I)

SRL „Ir-Dar”, a declarat recurs la 27 ianuarie 2023, în termen.

24. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 444 din Codul de procedură civilă a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acestora.

25. În debut instanța de recurs menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursul depus la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi

sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de către SRL „Ir-Dar”, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

MOTIVAREA INSTANȚEI

26. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către SRL „Ir-Dar” întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

27. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit căroră, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

28. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

29. Astfel, probatoriul acumulat la materialele dosarului demonstrează, că în data de 20 aprilie 2018, între ÎCS „Oberegagro” SRL în calitate de vânzător și SRL „IR-Dar” în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 27-MAG/LD, potrivit căruia vânzătorul și-a asumat obligația de a livra, iar cumpărătorul de a primi marfa și a achita conform termenelor și condițiilor stipulate în contract.

Potrivit pct.2.1 al contractului cumpărătorul efectuează plata mărfii prin transfer bancar pe contul vânzătorului, termenul și schema de plată a fiecărui lot de marfă, urmând a fi discutate de părți în fiecare caz concret, fiind indicate în anexele la contract. (f.d.7, vol. I)

La pct.2.3. al contractului s-a specificat, că prețurile de livrare sunt stabilite în dolari SUA, la cursul în lei moldovenești din ziua eliberării anexei și facturii fiscale. Cumpărătorul achită marfa la prețul indicat în lei din factura fiscală eliberată de Vânzător.

Iar la pct.2.4 și 2.5. ale contractului, s-a stabilit că în anexele la contractului de vânzare-cumpărare se indică prețurile recomandate de vânzare în rețeaua cu amănuntul, care se stabilesc în lei, pentru fiecare partidă livrată în parte. Achitarea mărfii se va efectua în lei după cum urmează: 2.5.1 – în avans; 2.5.2. – în termen de 25 zile calendaristice din momentul livrării mărfii către cumpărător, în funcție de cantitatea mărfii vândute în acest timp.

Conform pct.5.2. al contractului pentru întârzierea plății către vânzător pentru marfa livrată, cumpărătorul și-a asumat obligația de a achita o amendă pecuniară în mărime de 25% din suma datoriei (partea sa neachitată), precum

și o penalitate în mărime de 0,5% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere a plății valorii mărfii recepționate. (f.d.7, vol.I)

Potrivit facturilor fiscale: AAF 9995012 din 05 martie 2019; AAF 9995278 din 28 martie 2019; AAF 9995299 din 01 aprilie 2019; AAF 9995594 din 24 aprilie 2019; AAF 99956609 din 23 aprilie 2019; AAF 9995805 din 25 aprilie 2019; AAG 3446608 din 13 mai 2019; AAG 3446652 din 15 mai 2019; AAG 3446655 din 15 mai 2019; AAG 3446680 din 22 mai 2019; AAG 3447050 din 23 mai 2019; AAG3447162 din 30 mai 2019; AAG 7418411 din 10 iunie 2019; AAG 7418416 din 10 iunie 2019; AAG 7418800 din 20 iunie 2019; AAG 7418801 din 21 iunie 2019; AAG 9722597 din 22 iulie 2019; AAG 9722683 din 08 august 2019 și AAG 9723110 din 09 august 2019, precum și anexele la contract, ICS „Oberegagro” SRL a livrat marfă către SRL „IR-Dar” în sumă de 126 968,50 lei. (f.d.8-27, vol.I)

Conform actului de verificare a decontărilor reciproce se atestă, că la 22 martie 2019, SRL „IR-Dar” a achitat în beneficiul ICS „Oberegagro” SRL suma de 1 883,86 lei; la 23 aprilie 2019 a fost achitată suma de 11 714,55 lei și la 19 august 2019 a fost achitată în contul datoriei suma de 3 949,58 lei, în total fiind achitată suma de 17 547,99 lei, fiind indicată ca datorie restantă suma de 109 418,53 lei. (f.d.28, vol.I)

Tot din materialele dosarului rezultă că conform dispozițiilor de încasare nr. 31 din 22 martie 2019, nr. 6 din 23 aprilie 2019, nr.42 din 19 august 2019 casierul a vărsat în casieria ICS „Oberegagro” SRL încasările primite în numerar de la SRL „IR-Dar”, în total suma de 17 547,99 lei. (f.d. 134,136,139, vol.I)

Iar potrivit ordinelor de încasarea a numeralelor nr. 12 din 23 aprilie 2019 și nr.19 din 19 august 2019 se atestă că beneficiarul ICS „Oberegagro” SRL încasa în numerar de la ICS „Oberegagro” SRL, prin intermediul lui Vasile Glodea încasările de la comercializarea mărfurilor de consum, în sumă totală de 49 189,96 lei. (f.d.137,140, vol.I)

30. ICS „Oberegagro” SRL prin prezenta acțiune a solicitat încasarea datoriei, a penalității pentru întârziere precum și a cheltuielilor de judecată.

31. Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 15 februarie 2022 a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de ÎCS „Oberegagro” SRL, a încasat datoria în sumă de 109 418,53 lei, penalitatea contractuală în sumă de 78 234,24 lei și taxa de stat în sumă de 5 629,58 lei. (f.d. 148, 153-160, vol. I)

32. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 03 noiembrie 2022 a respins apelul declarat de către SRL „Ir-Dar”, a menținut hotărârea din 15 februarie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru. (f.d. 202, 203-213, vol. I)

33. Instanța de apel a constatat că ÎCS „Oberegagro” SRL a executat obligația asumată în baza contractului de vânzare-cumpărare și a eliberat marfa cumpărătorului SRL „Ir-Dar”, ultima nu și-a executat obligația corelativă de a achita prețul mărfii, acumulând o restanță de 109 418,53 lei, pentru care se aplică și penalitatea pentru fiecare zi de întârziere a plății.

34. La fel, instanța de apel nu a reținut argumentul precum că SRL „Ir-Dar” a achitat marfa în numerar, direct agentului/cărașului la predarea mărfii, ulterior vânzătorul urma să elibereze bon de casă, fapt ce nu a avut loc, deoarece conform anexelor la facturile fiscale, cumpărătorul avea un termen de achitare, care era obligat să efectueze doar prin virament.

35. Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel privind menținerea hotărârii instanței de fond, prin care s-a încasat datoria și penalitatea contractuală, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

36. La caz, se atestă că SRL „Ir-Dar” a susținut că plata pentru marfa primită o achita cărașului Vasile Glodea în numerar, care la rândul său o vărsa în casieria societății reclamante, pe când ÎCS „Oberegagro” SRL a insistat asupra faptului că potrivit contractului plata mărfii urma a fi efectuată prin transfer bancar.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată, că ÎCS „Oberegagro” SRL în cererea de chemare în judecată a indicat că a livrat marfă către SRL „Ir-Dar” în sumă totală de 126 968,50 de lei, dar a solicitat încasarea datoriei în mărime de 109 418,52 de lei din motiv că societatea pârâtă a achitat suma de 17 549,98 de lei.

38. Din materialele dosarului rezultă, că conform dispozițiilor de încasare nr. 31 din 22 martie 2019, nr. 6 din 23 aprilie 2019 și nr.42 din 19 august 2019 casierul a vărsat în casieria ICS „Oberegagro” SRL încasările primite în numerar de la SRL „IR-Dar”, în total suma de 17 547,99 de lei. (f.d. 134,136,139, vol.I)

39. SRL „Ir-Dar” atât în instanțele de judecată inferioare, cât și în recurs pretinde că plata pentru marfa livrată o achita cărașului ICS „Oberegagro” SRL, Vasile Glodea.

40. Potrivit ordinelor de încasarea a numeralelor nr. 12 din 23 aprilie 2019 și nr.19 din 19 august 2019 se confirmă că ICS „Oberegagro” SRL a încasat numerarul de la angajatul său Vasile Glodea parvenit de la comercializarea mărfurilor de consum, în sumă totală de 49 189,96 lei. (f.d.137,140, vol.I)

41. Prin urmare, se atestă că ICS „Oberegagro” SRL accepta achitarea în numerar a mărfii vândute SRL „IR-Dar”, or, suma de 17 547,99 lei, achitată în numerar a fost acceptată și exclusă din suma totală a contractului, la fel a acceptat și suma de 49 189,96 lei vărsată de către cărașul Vasile Glodea încasată în numerar ca urmare a comercializării mărfurilor de consum.

42. La acest aspect completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază, că în cazul în care obligația recunoscută este executată sau dacă partea care recunoaște obligație declară despre compensarea unei creanțe a creditorului, declarația despre recunoaștere nu trebuie să fie întocmită în formă scrisă.

43. Astfel, pentru justa soluționare a litigiului instanțele de judecată urmau să stabilească dacă nu au fost modificate condițiile contractuale referitor la modalitatea de plată a mărfii în cazul în care părțile inițial au convenit achitarea prin virament, însă ulterior au acceptat plata în numerar și care sumă reală a fost achitată de către SRL „Ir-Dar” în numerar, în cazul când societatea pârâtă/apelantă a susținut că a achitat toată suma în numerar.

44. Din materialele dosarului rezultă, că SRL „Ir-Dar”, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, a susținut că a achitat costul mărfii în numerar, în acest sens prezentând câteva copii ale dispozițiilor de încasare, însă, instanțele de judecată nu au dat apreciere acestor dispoziții de plată și nu au luat în considerare faptul că ICS „Oberegagro” SRL a acceptat suma încasată în numerar de la SRL „Ir-Dar”.

45. La fel se atestă că instanțele de judecată nu au dat apreciere nici ordinelor de încasarea de către ICS „Oberegagro” SRL a numerarului de la Vasile Glodea, care din explicațiile societății recurente rezultă că este angajatul ICS „Oberegagro” SRL, a cărei solicitare de audiere s-a cerut în apel însă instanța de apel a respins-o fără a clarifica importanța acestor declarații, care ar putea să confirme sau să infirme încasarea costului mărfii livrate de la SRL „Ir-Dar”.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, lecturând decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2022, observă că instanța de apel a respins argumentul SRL „Ir-Dar” privind achitarea mărfii în numerar, motivând că marfa urma a fi achitată doar prin virament conform contractului, fără a verifica dacă nu au fost schimbate condițiile contractuale referitor la modalitatea de plată a mărfii și fără a verifica care sume real au fost introduse în casieria ICS „Oberegagro” SRL de la SRL „Ir-Dar”.

47. Prin urmare, se atestă că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a verifica faptul achitării mărfii și sub aspect de modificare a condițiilor contractuale în cazul admiterii de către părți a plății mărfii în numerar, or, în temeiul art. 1048, alin. (3) din Codul civil, nu este necesară respectarea formei în cazul când obligația se recunoaște pe baza unei decontări sau compensări.

48. Așa dar, prin prisma efectului devolutiv al apelului, cu care a fost investită prin prevederea legală menționată la art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să stabilească și să analizeze minuțios aspectele enunțate supra, să răspundă tuturor argumentelor invocate atât de către ICS „Oberegagro” SRL, cât și de SRL „Ir-Dar”.

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 20, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, menționează că motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie

să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

50. Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

51. La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

52. În circumstanțele cauzei completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că instanța de apel pentru justa soluționare a cauzei urma să stabilească dacă au fost modificate condițiile contractuale referitor la modalitatea de plată a mărfii, care sumă reală a fost achitată de către SRL „Ir-Dar” și care sumă a fost achitată personal cărașului ICS „Oberegagro” SR, Vasile Glodea și dacă această sumă a fost vărsată în contul ICS „Oberegagro” SRL.

53. Astfel, completul de judecată ajunge la concluzia că SRL „Ir-Dar” nu a fost auzită de instanța de apel, într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenție, or, societatea recurentă a insistat asupra faptului că a achitat marfa în numerar și ICS „Oberegagro” SRL a acceptat-o.

54. Totodată, instanța de recurs evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu poate trece drept efectiv, decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de proba, al argumentelor și elementelor de proba ale părților.

55. La caz, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte

procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

56. În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

57. Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie prematură, dictată de neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează necesitatea admiterii recursului declarat de către SRL „Ir-Dar” și casării deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță.

58. Subsecvent, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a menționa că prin prisma art. III alin.(1) – (2), pct.1) din Legea Nr. 135 din 13 iunie 2024 pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare), Curtea de Apel Chișinău s-a redenumit în Curtea de Apel Centru.

59. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Ir-Dar”.

Casează integral decizia din data de 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Oberegagro” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ir-Dar” cu privire la încasarea datoriei, despăgubirii, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă